

Coronakonsekvenserna

En vårtermin och ett läsår som vi inte vill uppleva igen går mot sitt slut. Arbetsbelastningen för LR:s medlemmar var på många håll oacceptabelt hög redan innan Covid-19 drabbade huvudstaden, men den blev ännu värre. LR-Stockholms entydiga bild av situationen i grundskolorna är att de som varit på plats i skolorna under perioder med stor personalfrånvaro utsatts för mycket hög arbetsbelastning. Enligt enkätsvar från våra fackliga ombud i grundskolorna orsakades arbetsbelastningsökningen av omfattande digital planering av undervisning, förändrade undervisningsformer, fler kontakter med vårdnadshavare, vikariat för frånvarande kollegor, gruppsammanslagningar och utökad frånvarudokumentation. Under mars och april framförde LR-Stockholm ständigt till arbetsgivaren att samverka med de fackliga organisationerna på skolorna om förändring av organisation och arbete inte kunde pausas, liksom att riskbedömning utifrån arbetsmiljölagen måste ske i samarbete med skyddsombuden. Lagar och avtal gäller även under en pandemi.

Dubbelarbete med både närvarande och frånvarande elever

Utbildningsförvaltningens tertiärrapport för perioden januari-april präglas till stor del av arbetsgivarens bild av hur stadens skolor hanterat situationen un-

der coronahotet. LR-Stockholm kan i vårt yttrande till rapporten konstatera att arbetsbelastningsperspektivet för lärare och SYV saknas i de beskrivningar som görs, exempelvis: "Många grundskolor har också fått ställa om till att bedriva distans- och fjärrundervisning för de elever som är friska men frånvarande för att säkerställa elevernas rätt till utbildning." I vissa kommuner har kraven på skolplikt fått friska elever att återvända till klassrummen, vilket gjort att lärarnas arbete underlättats. I Stockholm ställdes i mars och april däremot orimliga krav på lärarna i vissa skolor, om att undervisa såväl närvarande elever som frånvarande. Efter hand avtog kraven när eleverna började återvända till skolorna. Vår bedömning är att utbildningsförvaltningens direktiv om behovet att lokalt samverka förändrade arbetssätt inte varit tillräckligt tydliga vad gäller vikten att begränsa lärares arbetsbelastning.

Distansundervisning här för att stanna, eller?

För gymnasiet del har den abrupta övergången i mars till distans-/fjärrundervisning medfört en ökning av arbetsbelastningen, med mer kommunikation med enskilda elever, reviderad undervisningsplanering för digitala former, utökad bedömning och administration. Lärarnas Riksförbunds preliminära bedömning är att distans-/fjärrundervisning i föga utsträckning medfört de "positiva verksamhetsmässiga konsekvenser" för undervisningen som utbildningsförvaltningen skriver om i tertiärrapporten. IT-strukturen har snarare utgjort ett backup-system där lärare tvingats till ständiga anpassningar för att hålla undervisningen igång och sammanställa samt komplettera det betygsunderlag för eleverna som är nödvändigt för rättssäkerhet i betygssättningen.

Bild: Needpix.com

Betala inte budgetkonsekvenserna med din hälsa

20 november 2019 demonstrerade LR-Stockholm mot politikernas förslag på en minskad budget för Stockholms skolor. Vi visste att det skulle föra med sig tuffa besparingskrav samtidigt som kraven på verksamheterna fortsätter att öka. Nu ser vi hur konsekvenserna av sparkraven försämrar förutsättningarna för en god arbetsmiljö. När skolorna tvingas dra åt svängremmen genom att dra ned på lärare och andra medarbetare blir vi färre arbetskamrater som nästa läsår som ska utföra samma uppdrag. Ett nytt läsår med färre medarbetare kommer att innebära höjd undervisningstid, fler mentorselever, färre resurstimmar och fler kringupp-

gifter som delegeras till lärare etc.

Det är förödande, det går inte att springa fortare, öka flexibiliteten eller effektiviteten bland en lärarkår som redan går på knäna. Vi har uppmanat lokal- och

skyddsombud att skriva risk- och konsekvensanalyser och påpeka arbetsmiljöbrister, men det är ofta som att spotta i motvind. Budgetkraven prioriteras framför arbetsmiljö och arbetsbelastning.

Vad kan vi göra?

Bevaka arbetet kring tjänstefördelning och schemaläggning i SVG och enskilt. Alla tjänster ska vara rimliga utifrån arbetsbelastning.

Se till att alla arbetsuppgifter får plats i schemat, det utgör också underlag för när det uppstår övertid.

När lärare vikarierar för varandra måste det finnas tydliga ruiner för konsekvenserna avseende arbetstid och arbetsbelastning. Övertid ska betalas ut om läraren som konsekvens måste arbeta utöver den reglerade arbetstiden.

Schemat ska läggas så att det finns utrymme för egen planering, samplanering och kollegialt lärande.

Det ska finnas möjlighet till rast och pauser och tid mellan lektioner för förflyttning, uppstart och avslut.

Det ska finnas tid i början och slutet av varje dag för uppstart och avslut av dagen.

Skolledningen ska tillämpa SkolOSA (enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift, AFS 2015:4), där det bland annat är tydligt utskrivet att man måste planera så att arbetsuppgifterna ryms inom arbetstiden. Skol-Osa hittar du på LR:s webb.

Bild: public domain vectors

En gymnasieskola – en rektor

Utbildningsförvaltningen i Stockholm Stad har beslutat att organisera om ledningsstrukturen vid de kommunala gymnasieskolorna. Från och med höstterminen 2020 är det en rektor per skolenhet som gäller.

Modellen med flera rektorer per skola och dess olika varianter är nu historia. Rektor kan i sin tur bestämma sin egen organisation- och ledningsgrupp. Vill hen ha en, två eller fler *biträdande* rektorer vid sin sida är det ett beslut som fattas lokalt på skolan. Det är av yttersta vikt att sådana beslut tas upp i skolans samverkansgrupp. De fackliga organisationerna på arbetsplatsen skall vara informerade och delaktiga i beslutet. Innan en organisationsförändring sker skall också en risk- och konsekvensbedömning göras. Ledningens uppdragsbeskrivning och befogenheter kan också tas upp och tydliggöras både vid SVG och APT.

LR välkomnar beslutet med en rektor per gymnasieskola. Det är något som LR drivit i närmare tio år.

Bild: wikimedia commons

Internationella engelska skolan (IES)

Antalet elever på fristående skolor har i Stockholm etablerat sig på en hög nivå och med det följer att också en stor andel lärare och LR-medlemmar arbetar på fristående skolor. Vi har därför ambitionen att försöka stärka vår bevakning av de fristående skolorna och våra särskilda föreningar där. Vi inleder i detta nummer med en artikel om Internationella engelska skolan (IES).

Av IES' 37 grundskolenheter i Sverige ligger 17 i Stockholms län. Dessutom finns det en gymnasieskola på Södermalm – företagets enda i Sverige. På de åtta grundskolorna i Stockholms stad har LR i dagsläget sammanlagt drygt 180 medlemmar.

Jessica Fryksten, som är ordförande på riksnivå för LR:s Särskilda förening för IES, berättar att det har varit lite av en pionjärverksamhet att bygga upp lokalorganisationerna. Det har

inte funnits någon facklig tradition att falla tillbaka på, och inga upparbetade kanaler till arbetsgivaren. Från det första fackmötet i lokalerna och den första förhandlingen har allt byggts upp från grunden. Det har inneburit stora utmaningar. Genom riktad informationsverksamhet och rekrytering av lokalombud har situationen förändrats. Genom modiga insatser, till exempel från det nyttillträdde lokalombudet på IES i Kista ökade medlemsantalet snabbt från 5 medlemmar till 30. En liknande utveckling har också ägt rum på skolorna i Bromma och Liljeholmen.

Denna speciella situation gör att den fackliga grundutbildningen är A och O för ombuden på fristående skolor. Jessica tycker att där har samarbetet med Stockholmsavdelningen fungerat mycket bra.

Som bekant finansieras de fristående skolorna genom skol-

pengen från respektive kommun, i det här fallet från Stockholm Stad. I övrigt finns ingen direkt koppling till Stockholm Stad. Därmed är det inte heller SKR som är motpart i avtalsförhandlingarna, IES tillhör den stora arbetsgivarorganisationen för privat tjänstesektor – Almega Tjänsteföretagen.

IES omfattas av det Friskoleavtal som Almega Tjänsteföretagen tecknade hösten 2017 med LR:s och Lärarförbundets Samverkansråd. Ett avtal som går ut i år den 31 augusti i år, men på grund av Covid19-pandemin har arbetsgivaren avbrutit förhandlingar och det är möjligt att nuvarande avtal förlängs, åtminstone till 31 oktober. Friskoleavtalet är snarlikt det kommunala avtalet, men kan skilja sig i detaljerna, både till det bättre och det sämre. Däremot saknas samverkansavtal och därmed samverkansgrupp (SVG). Förhandlingar sker istället enligt MBL.

Hur gick det med LR:s kongress?

I början av maj skulle LR:s kongressombud samlas för att diskutera och planera framtid. Emellertid kom ett välkänt virus i vägen för den fysiska kongressen men skam den som ger sig för bökiga omständigheter.

Två av Lärarnas Riksförbunds kongressdagar genomfördes i digitalt format 15–16 maj. Det största beslutet var att kongressen röstade för att ta fram en försöksverksamhet som ska ge bättre stöd till lärare som jobbar i privat sektor, i vilken allt fler medlemmar arbetar.

Bland de bordlagda ärenden återfinns propositioner, motioner rörande arbetsmiljö, arbetstid, facklig styrka och organisering samt alla personval. Kongressen återupptas i september.

Lärarnas Riksförbunds likvärdighetspris

Lärarnas Riksförbunds likvärdighetspris lyfter fram olika insatser som görs för att främja en mer likvärdig skola. Det är med glädje LR-Stockholm konstaterar att priset i april gick till vår nominering Jonas Vlachos, professor i nationalekonomi, som forskat om betygens likvärdighet och om betygsinflation", säger Ragnar Sjölander, ordförande i LR-Stockholm. Vlachos har särskilt satt ljuset på friskolornas problem med betygsinflation. Han har också uppmärksammat skolans systemfel. Trots att elevernas undervisningstid är låg och lärartätheten hög har svenska lärare och rektorer en omfattande arbetsbörda och känner sig hårt Prismotivering löd: "Jonas Vlachos har lyft fram problemen med bris-

tande likvärdigheten i betygssättningen i svensk skola och de konsekvenser som dagens betygssystem får för elever i olika skolor. Vlachos betonar insiktsfullt behovet och betydelsen av tidiga stödåtgärder i svensk skola. Han tvekar inte att som vetenskapsman och utifrån sina forskningsresultat vara aktiv i skoldebatten och spegla verkligheten."

Bild: Jonas Vlachos

Årsmöte och tjänstefördelning—kom—håg!

Fackligt ombud och årsmöte

Håll årsmöte och välj LR-ombud så snart som möjligt. Under rådande omständigheter kan man kanske ha det på chat eller videolänk. Om rektor ska kunna följa samverkansavtalet måste hen veta som är ombud, det vill säga vem som ska beredas tid för fackligt arbete. Det gäller oavsett skolform.

Tjänstefördelning

På många skolor har förslag till nästa års tjänstefördelning redan presenterats. Det är utmärkt. Förslagen kan emellertid vara olika tydliga. En tjänstefördelning värd namnet ska beskriva kommande läsårs veckouppgifter på individnivå. Lektioner, tid till för- och efterarbete, rastvakter, konferenser, mentorstid och så vidare. Tid måste också avsättas för att kunna utföra olika uppdrag, som att vara fackliga ombud, vfu-handledare och mentor för nyexaminerade. Allt för att så långt det går kontrollera och bevaka att inte arbetsbelastningen blir för hög. AFS 2015:4: "Arbetsgivaren ska se till att de arbetsuppgifter som tilldelas arbetstagarna inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning. Det innebär att resurserna ska anpassas till kraven i arbetet."

(AFS; Arbetsmiljöverkets föreskrifter)

Bild: Pixabay

Sommarskola

Numera är det vanligt med lovskolor, och det är väl troligt att det blir så i år också.

Lärare anställda enligt bilaga M har 194 arbetsdagar. Om skolledningen hade en plan för lovskola redan när läsårets startade, kanske man redan lagt ut arbetsdagar för de lärare som ska ansvara. Det vill säga, några kanske var ledig en vecka i exempelvis januari och jobbar istället en lovskolevecka i juni. Om så är fallet är det vanlig lön.

Om det istället är lärare som frivilligt anmält sig till att arbeta på lovskola har parterna kommit överens om att för anställda i Stockholms kommunala skolor är ersättningen 124% av månadslönen, i relation till hur mycket man arbetar förstås.

Om du jobbar på en enskilt driven skola och ska ansvara för lovskola, se till att vara överens om villkoren i förväg.

Bild: Pixabay

Kalendarium

Vårteminen är över, och hur möjligheterna att samlas ser ut till hösten vet vi inte förrän då. Men förr eller senare är det dags för nya intressanta seminarier. Men först sommarlov.

OBS!

Skulle du ha otur och bli sjuk på din semester, gå till lr.se och sök "sjuk" för information om vad du ska tänka på.

Bänkpresen önskar er alla en riktigt skön ledighet.

Kontakt med LR-Stockholm

Telefontider: måndag-onsdag, fredag: 9.00– 12.00 samt 13.00–16.00. Torsdag 9.00–12.00.

Telefon: 08 508 42 300

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm

Följ LR-Stockholm på Facebook, Twitter (@LR_Sthlm) och Instagram (@lrsthlm)

BÄNKPRESSEN

Tidning för LR:s distriktsförening i Stockholms stad, ISSN 1403-1159
Ansvarig utgivare: Ragnar Sjölander.

Redaktion: Marcus Carlstedt, Johan Enbuske, Anne-Marie Gustafsson, Monica Hansson, Lars Santelius, Peter Klintebäck, Ragnar Sjölander.

Adress: LR-Stockholm Högbergsgatan 20, 116 20 Stockholm

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm

Presslagt 27 maj 2020

Kapitel 53

”Men vad tänkte du?” undrade Örn. Det var ”istället för nationellt prov- prov” i matematik och flera klasser att fått byta salar för att niorna skulle kunna få vara så ostörda som möjligt. Örn och 7A befann sig i NO-salen. De höll på med att försöka förstå sig på jordens gradnät och Örn hade sett det lämpligt att slänga in en liten rörelsepaus, i enlighet med förvaltningens och skolledningens instruktioner. En liten danspaus, med hjälp av bolibompa-draken. Örn hade tänkt att eleverna nog skulle gilla det, släppa lite på sin prepubertala coolhetsattityd.

Där hade han tänkt rätt. De flesta skuttade och ryckte så mycket som utrymmet tillät. Dessvärre var Isak, en av de mer entusiastiska dansarna, redan inne i puberteten. Han blev längre för varje lektion och med dålig koll på sina allt längre lemmar råkade han fumla med kedjan till nödduschen. Vattnet forsade ohejdat och Isak drog sig undan med ett gny. Ett första försök att få stopp misslyckades och Örn rusade till datorn för att googla hur man stänger av nödduschar. Hur svårt hade det varit att sätta upp en manual, morrade han sammanbitet. Jaha... det enda sättet att göra det tycktes vara att gå genom Niagara först.

Uppgivet slet han av sig kavajen, klev in i vattenstrålen och ryckte kraftigt kedjan bakåt. Strilandet upphörde. Örn skakade droppar från händerna. Ärmarna var alldeles blöta. Tvi. Isak såg uppriktigt ledsen ut. ”Jag ...äh, det var inte meningen...” Nä, det var klart. Liten gullig kanin ena dagen och gänglig älgkalv den andra. ”Jag tror dig. Men var snäll och kuta ner till vaktmästaren efter en mopp innan det rinner ner till klassrummet under.

Isak och hans ständige vapendragare Teddy lade iväg genom korridoren och inom kort stod den desillusionerade vaktmästaren Reuben Bergman i dörröppningen med en skurmopp. ”Låt mig gissa.... Det bara hände” sade han lakoniskt. ”Det bara hände”, ekade Isak. ”Typ”, fyllde Örn på. ”Får vi ledigt nu” undrade Tindra Trastberg förhoppningsfullt.

Om det varit någon annan som frågat skulle han kanske sagt ja. Inte ens rektor Engemyhr kunde tycka att det var meningsfullt att försöka hålla lektion efter det här. Men Tindra Trastberg hade på de korta veckor som gått sedan Örn kom tillbaka från pappaledigheten lyckats irritera honom något överjävligt och oprofessionellt. Det var något med hennes släpiga, ointresserade sätt. Något med att hon alltid kom för sent och utan

material. Något med att hon alltid satt med mobilen bakom datorn och trodde att han inte märkte det samtidigt som de groteskt stora lösögonfransarna nästan vispade i knäet på henne. Det var något med att hon liknade Pia som hade varit fränast och elakast i hela Örns klass när han var liten. ”Nänä”, svarade han i stället. Inte kan vi väl låta en sådan här liten fadäs stå emellan oss och meridianerna? Isak moppar på, och ni andra, tillbaka till era platser. Eller till någonstans där ni får plats” fick han revidera uppmaningen, eftersom vattnet bildat sjö runt de åtta bänkar som var närmast nödduschen. ”Hm... vi kanske ska ägna oss åt världshaven istället...” mumlade han. Men skam den som ger sig. Meridianerna var det. ”Jag vet att ni läste om romarriket före jul. Ordet meridian kommer från det latinska ordet för middag, meridies, och syftar på att alla platser som ligger längs samma meridian har middag samtidigt.”

Med saknad mindes den tid då varje klassrum var utrustat med stora kartor, men sådana kartor behövde uppdateras då och då samt kostade multum och skolledningen tyckte att ”det finns ju kartor på webben”. Och det gjorde det ju, men det blev inte lika illustrativt.

Örn sörjde sina kartor, men Google Earth var vad han hade att tillgå så det fick duga. Han satte markören ungefär på Skellefteå och drog strecket ned till Kap-provinsen. Nästan 12 000 kilometer”, sade han. ”Fatta vad många middagar. Och ändå samma meridian. Vad ska man nu med den där kunskapen till då?”

Eleverna såg konfunderade på honom. Varför behövde man veta när andra länder åt middag? ”Kommer det på provet” hördes en tveksam röst. Örn suckade inombords. Kunde de inte bara låta sig fascineras? Desillusionerade Reuben hade inte stått ut med att se Isaks fåfänga moppande utan gjorde hellre jobbet själv så Isak var med och uppmärksam och ivrig att ställa sig i bättre dager. ”Det blir kanske som en gräns för något”, prövade han. Örn log. ”Där fick du till det på pricken. Det blir en gräns mellan timmarna.”

Isak sken upp, ville säga mera men hann inte förrän biträdande Svan klampade in i sammanhanget, andfädd och röd i ansiktet efter trapporna. ”Vad är för vattenskada Reuben smsade om?” Reuben ryckte på axlarna. ”Vattnet ser du här, men hur det gick till får

du fråga dem.” Han gjorde en gest åt klassen. Isak krympte i sin bänk, de gängliga lemmarna drogs in som en sköldpadda drar sig in i sitt skal. Morsan skulle bli vansinnig om hon blev tvungen att komma till skolan.

Örn kände hur Isak krympte. En tre sekunders timslång blick delades mellan honom och klassen. ”Jag vet inte riktigt”, svarade han sedan. ”Duschen är gammal, den kanske överreagerade.” Svan stirrade på den blöte Isak och på den ännu blötare Örn. 7A stirrade ömsom på Örn, ömsom på Svan. De hade en suddig känsla av att något oerhört hade hänt och att det krävdes av dem att de valde sida. Problemet var bara de flesta inte förstod vad det var de skulle välja emellan, eller vad konsekvenserna skulle bli. ”Asså bah, kan vi inte få sluta eller?” upphov Tindra Trastberg åter sin röst. Biträdande Svan stirrade på Tindra Trastberg med samma blick som han använde till de sällsynta insekter han spenderade en stor del av sommaren med att leta efter. ”Vah? Sluta? Här slutar ingen tidigare. Fortsätt där ni var. Örn, kom ner till mig sedan” sade han och gick. Meridianerna ville sig inte riktigt efter det.

En god stund senare satt han vid sitt skrivbord och försökte samla energi nog till att resa sig och gå hem. ”Sitter du här och slokar, Örn?” Samina Boudon seglade in i arbetskrypinet, baxandes en hel vagn med böcker framför sig. Hon knuffade till honom lite lätt. Med armbågen, på covid-vis. Örn gjorde ett håglöst försök att räta på axlarna. ”Jo, jag gör väl det.” Svan hade försökt ge honom en skrapa för oansvarighet, men det hade varit rätt lätt att bemöta. Om någon skulle ansvara för att det fanns instruktioner till duscherna var det knappast en SO-lärare som inte ens borde ha varit där. En förälder hade mejlat och krävt att få veta vad Örn hade för NO-kompetens eftersom han uppenbarligen släpptes in i NO-salen. Det hade han skickat vidare till Svan utan att ens bry sig om att försöka besvara. Det var inte därför han fått mental punktering, det var normala irritationer som varje lärare som klarat fortsatt efter första terminen lärt sig bemästra. ”Tjänstefördelningsförslaget för nästa läsår hade kommit. Skolledningen vill öka undervisningstiden till 1200 minuter i veckan för alla.” Det var en hel timme mer än nu, och redan nu var det för mycket. Han suckade tungt. Klart de skulle protestera. Men skulle det hjälpa? ”Jag såg det”, svarade hon oberört. ”Jag fick en kallelse till riskåkonsekvensmöte”. Samina Boudon, hade gått med på att bli skyddsombud på skolan. Hon knuffade till honom igen. ”Du har för

lätt att tappa sugen, Örn. Och världen är redan full av tappade sugor, det behövs inte en till. Vi ska göra ett motdrag.”

Om Örn varit en terrier skulle öronen intresserat ha rest sig rakt upp och darrat. ”Hur många lärare känner du som rullar tummar, Örn” frågade hon och fick det att låta som en utmaning. Örn tittade ned på sina händer. Rulla tummar? ”Tänkte väl det” fortsatte hon, ”Alla har redan dagarna fulla. Så om vi ska undervisa mer, vad är det då vi INTE ska göra?” Jag tänker mig att du letar upp någon bra paragraf och så tvingar vi Engemyhrskan med kompani att gå igenom varenda person. Vad är det de inte ska göra? Hur låter det, Örn?”

Örn drog sig i näsan. Tog av glasögonen och putsade dem. Varenda lärare... Han bävade lite inför att komma fram med det kravet till rektor Engemyhr. ”Det låter som en krigsförklaring”, sade han försiktigt. ”Så kan man uppfatta det”, svarade Samina Boudon. Hon liknade en katt som just fått syn på en synnerligen fet och halt duva. ”Men om någon frågar mig så kommer jag förstås förklara att jag inte alls är ute efter att ställa till bråk men att jag blivit vald till att värna om strömskollelärares arbetsmiljö och deras möjligheter att orka jobba tills det är dags för dem att pensionera sig och revolutionera PRO.”

Örn putsade glasögonen igen. Glasen skulle bli tunna som rakblad om han fortsatte så här. Men om nu Samina tänkte ge sig ut i drabbning var det bara att tuffa till sig och hänga på. Det var inte första gången han kände sig som Sancho Panza, andligen småspringande bakom någon hjälte. Men Samina Boudon var sannerligen inte don Quijote, snarare var hon Amy Johnson på väg att lyfta mot Australien och det var hans jobb att vara mekanikern som smörjde hjulen. Eller motorn eller vad det nu var flygplansmekaniker duttade mest med. ”Vänta” sade han och rotade fram ett tummat exemplar av ett litet brandgult häfte. ”Det är den här vi behöver.” AFS 2015:4.

10 § Arbetsgivaren ska se till att arbetstagarna känner till:

1. vilka arbetsuppgifter de ska utföra,
4. vilka arbetsuppgifter som ska prioriteras när tillgänglig tid inte räcker till för alla arbetsuppgifter som ska utföras.

Du följer väl Såpan?